

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

DENOV TADBIRKORLIK VA PEDAGOGIKA INSTITUTI

**10.00.04-YEVROPA, AMERIKA VA AVSTRALIYA XALQLARI TILI VA
ADABIYOTI IXTISOSLIGI BO'YICHA TAYANCH DOKTORANTURAGA
KIRUVCHILAR UCHUN "MUTAXASSISLIK FANI" DAN
SINOV DASTURI VA BAHOLASH MEZONLARI**

Denov-2024

Annotatsiya

Mazkur dastur 10.00.04-Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti ixtisosligi bo'yicha qabul imtihoni o'tkazish uchun tavsiya etiladigan savollar, ularga javob tayyorlashda e'tiborga olish zarur bo'lgan masalalar yuzasidan umumiy yo'nalish bayonini o'z ichiga oladi.

Tuzuvchilar:

G.S.Nasrullayeva Xorijiy til va adabiyoti yuqori kurslar kafedrasida f.f.d., dotsenti

Taqrizchilar:

P.U.Bakirov TerDU, f.f.d., professor

G.X.Raximov f.f.d., professor

Ushbu dastur va baholash mezonini "Xorijiy til va adabiyoti yuqori kurslar" kafedrasining 2024-yil ___-oktabrdagi ___-sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

V.Tangriyev

Ushbu dastur va baholash mezonini Filologiya fakulteti kengashining 2024-yil 24-oktabrdagi 3-sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va institut o'quv uslubiy kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Fakultet dekani

Sh.Amankulov

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'quv uslubiy kengashining 2024-yil ___-oktabrdagi ___-sonli yig'ilishida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya etilgan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i

B.Pirimqulov

Imtixon dasturi tasdiq va foydalanish uchun tavsiya etiladi.

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

S.N. Allayarova

KIRISH

Mustaqil yurtimiz tarixiy taraqqiyotida raqobatbardosh kadrlarning o'rni va ahamiyati katta. Bu borada respublikamiz siyosiy va iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy ravnaqida chet tillarni mukammal bilish bugungi kunning ustuvor vazifasiga aylandi. Shu bois, chet tillarni o'rganish va o'rgatishda ilg'or texnologiyalardan foydalanish zaruriyati paydo bo'ldi. Mamlakatimiz ravnaqi, ta'lim sohasi taraqqiyoti va chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorini amalga oshirishda boshqa fanlar bilan bir qatorda tili o'rganilayotgan mamlakatlar va Yevropa adabiyotini o'rganuvchi fanlarning ham o'z maqsadi va vazifalari bor. Zotan, adabiyot har millat, elat va xalqlarning ko'z gusidirki, uni o'rganish orqali ana shu xalqlarning ham iqtisodiy, ham ijtimoiy-siyosiy hayoti haqida bilimlarga ega bo'lish mumkin. Shunday ekan, yurtimiz iqtisodining gullab yashnashida mazkur sohaning alohida o'rni bor.

Yuqori malakali ilmiy-pedagogik kadrlarni tayyorlashda tayanch doktorantlar uchun dastur tuzish hozirgi kundagi ta'lim yo'nalishining dolzarb masalalaridan biridir. Chet el adabiyoti bo'yicha nazariy bilimga ega bo'lish va mustaqil fikr yuritish ko'nikmalarini hosil qilish uchun dasturlarning ahamiyati kattadir.

Mazkur dastur Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti mutaxassisligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun mo'ljallangan va adabiyotshunoslikning dolzarb muammolariga qaratilgan. Dastur O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 6-noyabrdagi "Ilmiy darajali kadrlarni tayyorlash jarayonlarining shaffofligini ta'minlash va samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 696-son hamda 2021-yil 24-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalarida ikkinchi va undan keyingi oliy ta'limni olish tartibi to'g'risida"gi Nizomni tasdiqlash haqidagi 606-son qarorlariga muvofiq ishlab chiqildi.

10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti mutaxassisligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar ushbu yo'nalishda Yevropa, Amerika va Avstraliya adabiyoti tarixi, rivojlanish bosqichlari haqidagi bilimlar bilan tanishadilar. Adabiyot haqida ob'ektiv mulohaza yuritish, uning mazmuniy estetik jihatini ham nazarda tutgan holda nutqiy ifodaning ta'sirchanligini yuzaga keltiradigan asarlar tabiatini ham tahlil qilish orqali mukammal ilmiy xulosalar chiqaradilar.

INTISOSLIK BO'YICHA DASTURINING MAQSAD VA VAZIFALARI

Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining tili va adabiyotlari bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish uchun zarur bilimlarni shakllantirish, mantiqiy va tahliliy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish, doktoranturaga kiruvchilarning til va adabiyotshunoslikka oid bilim va ko'nikmalarini tekshirish, bir so'z bilan aytganda, tadqiqotchilarga tilshunoslik va adabiyotshunoslik sohalarida chuqur ilmiy metodologik asoslar va tahlil qilish qobiliyatlarini shakllantirish uchun mo'ljallangan.

Ushbu dastur, kelajakdagi tadqiqotchilarga xalqaro tillar va madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir jarayonlarini chuqurroq anglash imkoniyatini yaratadi. Maqsad til va adabiyot masalalarini tushunish bilan cheklanmasdan, ularni tahlil qilish va baholash, shuningdek, zamonaviy ilmiy-tadqiqot yo'nalishlaridan foydalanish imkoniyatlarini o'rgatishdir.

Til va adabiyot muammolarini tadqiq qilish jarayonida doktorantura talabalari nafaqat o'z sohalaridagi nazariy bilimlarni chuqurlashtirishadi, balki ushbu bilimlarni amalda qo'llash uslublarini ham rivojlantirishadi. Bu, o'z navbatida, xalqaro miqyosda tadqiqotchilarning til va adabiyot sohasidagi raqobatbardoshligini oshiradi. Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining tili va adabiyoti tadqiqotlarida yangi nazariy bilimlar olish, ularni tahliliy qobiliyatlar bilan boyitish, mantiqiy fikrlash va madaniy kontekstlarni anglash orqali amalga oshiriladi.

Vazifalar

1. Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining tili, lingvistika va adabiyoti bo'yicha asosiy nazariy bilimlarni shakllantirish

Tillar va adabiyotlar o'rtasidagi o'zaro ta'simi o'rganish til va madaniyatning uzviy bog'liqligini, shuningdek, tilni milliy va xalqaro madaniyatning asosi sifatida ko'rishga imkon yaratadi. Shuningdek, bu jarayon tildan xalqning tarixi, urf-odatlarini, ijtimoiy qarashlari, ruhiyati haqida ma'lumot olish, ularni chuqur tahlil qilish va tushunishga imkon beradi. Asosiy nazariy bilimlar tahlili turli madaniyatlarning tillaridagi o'ziga xosliklar va xalqning o'tmishidan hozirgi davriga qadar bo'lgan o'zgarishlarni anglashni ham o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, xalqaro tillarning rivojlanish tarixini o'rganish, ularning ijtimoiy va madaniy omillari o'rtasidagi bog'liqliklarni ochib berish vazifasidir.

Lingvistik va adabiyotshunoslikka oid asosiy nazariy bilimlar shakllanishida bir necha yo'nalishlarni ko'rib chiqish zarur:

1. Tilshunoslikning nazariy asoslari – bu yo'nalishda fonetika, morfologiya, sintaksis va semantika kabi tilning asosiy tizimlarini o'rganish zarur. Har bir tilning o'ziga xos fonologik tizimiga ega ekanligini tushunish va bu tizimlarning rivojlanish yo'nalishlarini bilish lingvistikaga oid asosiy nazariy bilimlar hisoblanadi.

2. Tarixiy tilshunoslik – tarixiy tilshunoslik orqali til o'zgarishlarining asosiy sabablarini anglash, tillar orasidagi genetik aloqalarni tahlil qilish, ularning paydo bo'lishi va rivojlanishida tabiiy, ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy omillarning rolini o'rganish.

3. Adabiyot nazariyasi va tarixiy taraqqiyot – adabiyotshunoslikning nazariyasi va uning zamonaviy rivojlanishiga oid bilimlarni shakllantirish til va madaniyat o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilish imkonini beradi. Shu orqali o'quvchilar har bir madaniyatda mavjud bo'lgan asosiy adabiy janr va uslublarni anglab, ulardagi tarixiy jarayonlarning aksini ko'rishadi. Misol uchun, Yevropa adabiyoti tarixidagi Uyg'onish davri va Amerika adabiyotidagi zamonaviy tendensiyalarni o'rganish, ularning boshqa madaniyat va tillar bilan aloqalarini tahlil qilish vazifasi doktorantura talabalarining adabiyotshunoslik nazariyasiga oid asosiy bilimlarini boyitadi.

2. Turli tillarda adabiyotlarni chuqur o'rganish, ularning tarixiy, madaniy va ijtimoiy kontekstdagi o'rnini tahlil qilish

Adabiyot har bir xalqning madaniyatining ajralmas qismi bo'lib, ularning tarixiy taraqqiyoti, ijtimoiy tuzilishi va o'ziga xos qadriyatlarini aks ettiradi. Shu sababli, doktoranturaga kiruvchilar turli tillardagi adabiyotni o'rganib, ularning tarixiy, madaniy va ijtimoiy kontekstdagi o'rnini tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu vazifa adabiy asarlarning til va madaniyat bilan qanday bog'liq ekanligini, turli xalqlarning dunyoqarashi, milliy urf-odatlarini va qadriyatlarini aks etishini tushunishga yordam beradi.

Adabiyotlarning madaniy va tarixiy o'rnini tahlil qilishda quyidagi yo'nalishlar asosiy o'rin tutadi:

1. Adabiyotning tarixiy taraqqiyoti – adabiyotning rivojlanish bosqichlarini tushunish, har bir bosqichning o'ziga xos janr va uslublarini bilish va ulardagi ijtimoiy jarayonlarni anglash muhimdir. Misol uchun, Amerika adabiyotidagi realizm va modernizm yo'nalishlari bilan Yevropa adabiyotidagi romantizm va naturalizm yo'nalishlarini taqqoslash.

2. Madaniy kontekstda adabiyot – turli xalqlarning madaniy xususiyatlarini anglash uchun ularning adabiyotidagi an'analar, odatlar va qadriyatlarini o'rganish zarur. Shuningdek, milliy o'zlik va identitet masalalari, adabiyot orqali o'z madaniyatini tasdiqlash jarayonlarini tushunish muhim.

3. Adabiyotda ijtimoiy o'zgarishlar va voqealar – adabiyot har doim jamiyatdagi o'zgarishlarni o'zida aks ettiradi va ularning qay darajada o'zgarishlarga ta'sir ko'rsatganligini tahlil qilish uchun adabiy asarlarni o'rganish zarur. Misol uchun, zamonaviy avstraliyalik yozuvchilar ijodida aborigin xalqlarning huquqlari masalasi yoki Amerika yozuvchilari ijodida fuqarolar huquqlari va tenglik masalalarining aks etishi kabi mavzularni o'rganish.

3. Ilmiy tadqiqotlar olib borish uchun zarur bo'lgan metodologiya va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantirish

Ilmiy tadqiqot olib borish doktorantura talabalari uchun o'ta muhim hisoblanadi. Bu jarayonda ularga tanqidiy fikrlash, mantiqiy va tahliliy qobiliyatlarni rivojlantirish vazifasi yuklanadi. Doktorantura talabalari adabiyot va lingvistika sohasidagi ilmiy metodlarni qo'llashni, zamonaviy tadqiqot usullaridan foydalanishni o'rganishadi. Shu jumladan, ular o'z ilmiy-tadqiqot ishlarini yaratishda o'ziga xos yondashuvlarni ishlab chiqishlari ham muhimdir.

Tahliliy ko'nikmalarni rivojlantirish va ilmiy tadqiqot olib borish metodologiyasi quyidagi tarkibiy qismlar orqali amalga oshiriladi:

1. Tadqiqot metodologiyasi – tadqiqot olib borishda foydalaniladigan asosiy metodlarni o'rganish, ular qatoriga eksperimental va nazariy tadqiqot usullari, kontent-analiz, diskurs tahlili, etnolingvistik tadqiqot usullari kiradi. Ushbu usullar adabiyot va lingvistika sohasida qanday qilib qo'llanilishi mumkinligi ko'rsatib o'tiladi.

2. Tahliliy yondashuvlar – adabiy asar va lingvistik hodisalarni tahlil qilishda nazariy yondashuvlardan foydalanish, ya'ni strukturalizm, semiotika, psixolingvistika, sotsiolingvistika kabi yondashuvlarni qo'llash orqali til va adabiyot tadqiqotlarini yanada chuqurlashtirish. Shu orqali, tadqiqotchilar adabiy va tilshunoslik masalalariga o'ziga xos yondashuvlar ishlab chiqishadi.

3. Akademik yozish va ilmiy etika – ilmiy ish yozish uslublarini o'rganish, ilmiy maqolalarni yozishda aniq va mantiqiy fikrlarni ifodalash, dalillarni to'g'ri keltirish va ularni izchil tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirish. Shu bilan birga, ilmiy etika qoidalariga amal qilish va plagiat masalasiga alohida e'tibor qaratish kerak.

TALABGORLAR BILIMLARIGA QO'YILADIGAN TALABLAR

"Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti" ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchi talabgorlarga quyidagi bilim talablari qo'yiladi. Ushbu talablar tadqiqotchilarning ilmiy ishlar olib borish qobiliyatlarini, lingvistika va adabiyotshunoslik nazariyalari bo'yicha bilim darajalarini, shuningdek, ularning tanlangan sohadagi muhim adabiy va til hodisalarini tahlil qila olish malakalarini baholashga qaratilgan.

1. **Nazariy bilim talablari.** Talabgorlar zamonaviy lingvistika va adabiyotshunoslikning asosiy nazariyalarini chuqur tushinishlari kerak. Bu quyidagi bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi:

- Tilshunoslik asoslari: fonetika, morfologiya, sintaksis va semantika kabi asosiy lingvistik bo'limlar bo'yicha chuqur bilimlarga ega bo'lish; tillarning fonologik tizimlarini, ularning tarixiy rivojlanishi va ijtimoiy omillarning tilga ta'sirini tushunish.

- Adabiyotshunoslik nazariyalari: strukturalizm, poststrukturalizm, semiotika, feministik nazariya, postkolonial nazariya kabi zamonaviy adabiyotshunoslik yondashuvlaridan xabardor bo'lish va ularni adabiy matnlarni tahlil qilishda qo'llay olish.

- Milliy va xalqaro adabiyot o'rtasidagi o'zaro ta'sir: Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining adabiyotlarida milliy o'zlik, madaniy xususiyatlar va xalqaro ta'sirlar qanday ifodalanganini tushunish; ushbu adabiyotlarning jahon madaniyatiga qo'shgan hissasini tahlil qilish qobiliyati.

2. **Tarixiy va madaniy bilimlar.** Talabgorlar Yevropa, Amerika va Avstraliya adabiyotlari tarixidagi asosiy bosqichlarni, muhim davr va yo'nalishlarni bilishlari kerak. Ushbu bilimlar quyidagi elementlarni qamrab oladi:

- Adabiyot tarixining asosiy bosqichlari: Uyg'onish davri, Barokko, Klassitsizm, Romantizm, Modernizm va Postmodernizm kabi davrlarning badiiy xususiyatlarini bilish va ushbu davrlardagi asarlar mazmunini, janrini, uslubini tushunish.

- Shaxs ijodi va uning badiiy dunyoqarashi: Muayyan davrdagi yozuvchilarning ijodiy yo'nalishini, ularning asarlari orqali o'sha davr ijtimoiy va madaniy masalalarini ifodalash qobiliyatini o'rganish. Misol uchun, A.S. Pushkin, Virjiniya Vulf, Ernest Xemingvay kabi yozuvchilarning asarlarida ko'tarilgan muammolar va ular bilan bog'liq badiiy yangiliklarni tushunish.

- Madaniy xususiyatlar va milliy an'analar: Turli xalqlarning adabiyotidagi milliy an'analar va madaniy qadriyatlarining qanday ifodalanganligini, ularning adabiyotdagi aksini, ta'sirini va rivojlanish jarayonlarini tahlil qila olish.

3. **Adabiyot va janrlarning xususiyatlari.** Talabgorlar Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining adabiyotidagi janr va uslublarining rivojlanishini bilishlari lozim. Bu talab quyidagi elementlarni qamrab oladi:

- Janrlar va uslublar: epos, drama, lirik va narrativ janrlarning o'ziga xosligini va ularning rivojlanish tarixini bilish. Bu janrlarda ishlatiladigan ifoda vositalari va uslublarni, shuningdek, ularning ijtimoiy va madaniy o'rni haqida bilimga ega bo'lish.

- Badiiy ijodning shakllanishi: Turli davrlarda shakllangan yangi janr va uslublarni tushunish va ularni an'anaviy janr va uslublardan farqlay olish; har bir uslubning badiiy ifoda imkoniyatlarini anglash.

4. **Ilmiy tadqiqot olib borish malakalari.** Talabgorlar ilmiy tadqiqot olib borish uchun zarur metodlar va tahlil uslublarini bilishlari lozim. Bu quyidagi talablarni o'z ichiga oladi:

- Tahliliy yondashuv va tadqiqot usullari: lingvistik va adabiy tadqiqot usullarini o'rganish va ularni adabiy matnlarni tahlil qilishda qo'llay olish; empirik tadqiqotlar, diskurs tahlili, kontent-analiz kabi usullardan foydalana olish.

- Akademik yozuv va taqdimot ko'nikmalari: akademik maqola va dissertatsiya yozish qobiliyatlari, ilmiy dalillarni aniq ifodalash va ularni izchil tahlil qilish; ilmiy etika qoidalariga amal qilish va plagiatga yo'l qo'ymaslik.

- Ilmiy adabiyot bilan ishlash: tadqiqot yo'nalishiga oid zamonaviy ilmiy adabiyotlarni o'rganish, ularni tahlil qilish va qo'llash ko'nikmalari; ilmiy tadqiqot va manbalar tanlashda mustaqillik va tanqidiy yondashuv.

5. Chet tilini bilish darajasi. Tayanch doktoranturaga kiruvchilar Yevropa, Amerika va Avstraliya adabiyoti bilan ishlash uchun zarur bo'lgan chet tillarini mukammal bilishlari kerak. Bu quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Original matnlarni o'qish va tahlil qilish qobiliyati: ingliz, frantsuz, nemis, ispan kabi tillardagi asarlarni o'qish va ularning mazmunini, badiiy xususiyatlarini tushunish; matndagi madaniy va tarixiy o'ziga xosliklarni aniqlay olish.

- Tarjima va tahlil qilish ko'nikmalari: chet tillardagi matnlarni ona tiliga to'g'ri tarjima qilish va ularning asosiy g'oyalarni aniq ifodalash; tarjima jarayonida til va madaniyat xususiyatlarini hisobga olish.

6. Jamiyat va madaniyatni anglash. Talabgorlar Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari adabiyoti orqali ularning madaniyat va jamiyatiga oid bilimlarga ega bo'lishlari lozim. Bu quyidagi elementlarni o'z ichiga oladi:

- Madaniyatlararo muloqot: turli madaniyat va jamiyatlar bilan ishlashda ularning madaniy va til xususiyatlarini tushunish, madaniyatlararo farqlarni hisobga olish ko'nikmasiga ega bo'lish.

- Adabiyot va jamiyat munosabati: adabiyotning jamiyatdagi o'rnini va uning madaniy-ma'naviy ta'sirini bilish, adabiyot orqali jamiyat va madaniyat muammolarini tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lish.

Yuqoridagi talablar Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti bo'yicha doktoranturaga kiruvchilarga qo'yiladigan bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. Talabgorlarning bilim darajasi ushbu elementlarni to'liq tushunish va ularga asoslangan holda mustaqil ilmiy-tadqiqot olib borish qobiliyatlarini ko'rsatish orqali baholanadi.

1-QISM. YEVROPA, AMERIKA VA AVSTRALIYA XALQLARINING TILI

Tilning tarixi va rivojlanishi: kelib chiqishi, tarqalishi va o'zgarishlari

Tilning kelib chiqishi va tarqalishi: Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tillari, aslida, hind-yevropa tillari oilasiga mansub bo'lib, ularning kelib chiqishi va tarixiy rivojlanishi bir-biriga chambarchas bog'liqdir. Bu tillarning kelib chiqishi qadimgi qabilalar va millatlar o'rtasidagi harakatlar natijasida paydo bo'lgan va tarixiy davrlar davomida ko'plab o'zgarishlarga uchragan. Masalan, ingliz tili anglo-sakson qabilalarining kirib kelishi bilan boshlanib, frantsuz Norman istilosi va Lotincha diniy ta'sir ostida o'zgarib borgan.

Tarqalish omillari: Ushbu tillarning tarqalishida geosiyosiy omillar katta ahamiyatga ega bo'lgan. Misol uchun, ingliz tilining global tarqalishi Britaniya imperiyasining kengayishi davrida kuchaydi va uning xalqaro tilga aylanishiga sabab bo'ldi. Xuddi shunday, ispan va portugal tillari ham mustamlakachilik davrida Janubiy Amerika, Afrika va Osiyoga tarqaldi.

Tilning o'zgarish jarayonlari: Yevropa, Amerika va Avstraliya tillari asrlar davomida turli madaniy va ijtimoiy jarayonlar ta'sirida o'zgarib borgan. Bu jarayonlar o'z ichiga leksik tarkibning boyitilishi, yangi grammatik qoidalar va talaffuzning o'zgarishini oladi. Zamonaviy ingliz tilidagi o'zgarishlar bunga misol bo'lib, AQShda va boshqa mamlakatlarda tilning "standart" shakli va mahalliy dialektlari o'rtasida sezilarli tafovutlar mavjud.

Lingvistika va fonetika asoslari: talaffuz, intonatsiya va morfologiya

Lingvistik nazariyalar va tahlil usullari: Tilni o'rganishda lingvistika muhim rol o'ynaydi. Lingvistika tilni grammatik, sintaktik, morfologik va semantik jihatdan tahlil qilish imkonini beradi. Bu yo'nalishlarda tadqiqotlar olib borish orqali turli tillarning o'ziga xosligi va umumiy qoidalarini o'rganish mumkin.

Fonetika va fonologiya: Fonetika tilning tovushlarini o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, unda talaffuz va intonatsiyaning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilinadi. Masalan, ingliz tilida britan va amerika talaffuzlari o'rtasida sezilarli farqlar mavjud bo'lib, bu tillar o'rtasidagi farqlarning eng yaqqol ko'rinishidir. Fonetika tahlillari tilni o'rganuvchilarga talaffuzdagi nozik o'ziga xosliklarni aniqlash va ularni o'zlashtirish imkonini beradi.

Intonatsiya va talaffuzdagi o'ziga xosliklar: Intonatsiya tilning emotsional va ijtimoiy mazmunini yetkazishga yordam beradi. Misol uchun, savol va bayon gaplardagi intonatsiya o'rganish orqali mazmunning qanday o'zgarishini tushunish mumkin. Bu nafaqat talaffuzga, balki gapning umumiy ta'siriga ham ta'sir qiladi.

Morfologiya: Morfologiya so'zlarning shakllanishi va grammatik o'zgarishlarini o'rganadi. Yevropa tillarida, masalan, ingliz tilida qisqartirilgan so'zlar va yangi birikmalar ko'plab uchraydi. Bu esa tilni zamonaviy talablarga

moslashishiga olib keladi. Morfologik tahlil yangi soʻzlarning shakllanishi, ularning asosiy va yon maʼnolarini aniqlash uchun zarurdir.

Til oʻziga xosliklari: dialekt va lahjalar, zamonaviy til tendensiyalari

Dialekt va lahjalar: Yevropa, Amerika va Avstraliya tillarida dialekt va lahjalar muhim oʻrin tutadi. Misol uchun, ingliz tilida Britaniya, Amerika, Avstraliya, Kanada va boshqa mintaqalarda turlicha lahjalar mavjud. Bu lahjalarning talaffuz, leksik va grammatik farqlari sezilarli boʻlib, ularning tarixiy va ijtimoiy sabablari bor.

Zamonaviy til tendensiyalari: Hozirgi davrda globallashtirish jarayoni tilga sezilarli taʼsir koʻrsatmoqda. Masalan, ingliz tilida yangi texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar va ommaviy axborot vositalari orqali yangi soʻz va iboralar paydo boʻlib, bu tendensiya boshqa tillarga ham taʼsir qilmoqda. Shuningdek, koʻplab tillar oʻrtasidagi oʻzaro almashinuv natijasida leksik va sintaktik oʻzgarishlar kuzatilmoqda. Yangi til tendensiyalari global madaniyat bilan chambarchas bogʻliq boʻlib, ular orasida inglizcha soʻzlarning boshqa tillarga kirib borishi ham kuzatiladi.

Tilni oʻrganish metodlari va tillarni oʻrgatish amaliyoti

Tilni oʻrganish metodlari: Zamonaviy til oʻrganish metodlari kommunikativ, konstruktiv va interaktiv yondashuvlarga asoslanadi. Bu usullar orqali talabalar tilni nafaqat nazariy jihatdan oʻrganadi, balki amaliyot orqali ham qoʻllay oladi. Masalan, kommunikativ yondashuv tilni real hayotiy vaziyatlarda qoʻllash orqali oʻrganishni qoʻllab-quvvatlaydi.

Tillarni oʻrgatish amaliyoti: Yevropa va Amerika xalqlari tillarini oʻrgatish jarayonida didaktik metodlar, axborot texnologiyalari va interfaol dars usullari keng qoʻllaniladi. Xususan, xorijiy tillarni oʻrgatishda, zamonaviy oʻqitish vositalaridan foydalanish talab qilinadi. Shu bilan birga, madaniy va lingvistik kompetentsiyalarni rivojlantirish ham muhim ahamiyatga ega.

2-QISM. YEVROPA, AMERIKA VA AVSTRALIYA XALQLARI ADABIYOTI

Ushbu dastur Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining adabiyoti haqida umumiy tushuncha va asosiy yoʻnalishlarni qamrab oladi. Doktoranturaga kiruvchilar adabiy asarlar, adabiy yoʻnalishlar va mualliflar toʻgʻrisida chuqur bilimga ega boʻlishlari talab qilinadi. Ushbu dasturda klassik va zamonaviy asarlar, muhim adabiy harakatlar va oqimlar, shuningdek, Yevropa, Amerika va Avstraliya adabiyotidagi asosiy adabiy uslublar va motivlar oʻrganiladi.

1. Yevropa adabiyoti

1.1 Antik davr adabiyoti

- Gretsiya va Rim adabiyoti: Homeros, Vergilius, Sofokl, Aristotel va Platon asarlari orqali antik adabiyotning asosiy xususiyatlari, uning tragik va epik janrlardagi oʻmi.

- Epik va tragik janrlar: Yunon va Rim adabiyotidagi epik va tragik janrlarning shakllanishi va ularning Yevropa adabiyotiga taʼsiri.

1.2 Oʻrta asrlar va Uygʻonish davri adabiyoti

- Uygʻonish davri: Dante Aligiery, Joffrey Chaucer, Mikelanjelo, Vilyam Shekspir va Servantes kabi buyuk yozuvchilar orqali Uygʻonish davri adabiyoti tahlili.

- Uygʻonish davrida insoniyat va tabiat tasviri: Shekspir va Servantes asarlaridagi insoniyatga oid falsafiy yondashuv va ijtimoiy masalalar.

1.3 Neoklassitsizm va Maʼrifatchilik davri adabiyoti

- Maʼrifatchilik davri va ijtimoiy ong: Volter, Russo, Diderot kabi yozuvchilarning asarlari orqali maʼrifatchilik gʻoyalari adabiyotda aks etishi.

- Adabiyot va inqilob: Maʼrifatchilik davridagi ijtimoiy va siyosiy inqiloblarning adabiyotga taʼsiri.

1.4 Romantizm va Realizm

- Romantizm: Gofman, Shelly, Bayron, Pushkin va Lyermontov asarlari orqali romantizm davri adabiyotidagi asosiy mavzular – ozodlik, qahramonlik, tabiat bilan uygʻunlik.

- Realizm: Balzak, Dikkens, Tolstoy va Dostoyevskiy kabi yozuvchilar orqali realizm davri adabiyotidagi jamiyat va shaxsiy hayotning aks etishi, ijtimoiy tenglik masalalari.

1.5 Modernizm va Postmodernizm

- Modernizm: Jeyms Joys, Prust, Kafka kabi yozuvchilar asarlari orqali modernizm davri adabiyotida inson ongining yangi tasviri, til va hikoya qilish texnikalari.

- Postmodernizm: Borxes, Umberto Eko, Garbriel Garsia Markes asarlari orqali postmodernizm adabiyotida irodi, mantiqsizlik va yangi yondashuvlar.

2. Amerika adabiyoti

2.1 Kolonial davr va mustaqillik davri

- Kolonial va mustaqillik davri adabiyoti: Jonatan Edvards va Bencamin Franklin kabi yozuvchilar orqali kolonial va mustaqillik davri adabiyotida ijtimoiy va diniy masalalar.

- Vatanparvarlik va milliy oʻzlik: Amerika mustaqilligi va adabiyotda vatanparvarlik gʻoyalari aks etishi.

2.2 XIX asrning Realistik adabiyoti

- Realistik adabiyot: Mark Tven, Herman Melvill, Natali Gotom kabi yozuvchilar orqali Amerikaning realizm davri adabiyotida ijtimoiy masalalar va insoniy kechinmalar.

- Amerika janri va "kadife Amerika" obrazlari: Tven va Melvillning asarlarida Amerika hayotiga oid voqealar, tarixiy voqealar va tasvirlar.

2.3 XX asr va zamonaviy adabiyot

- Ernest Xeminguey va Stainbek: Urush va o'zgarishlar mavzularini keltiruvchi adabiyot tahlili.

- Afrika-Amerika va feminizm harakati: Toni Morrison, Maya Angelou, Hilla Kurtz kabi yozuvchilar asarlari orqali ozodlik, irq va jinsiy tenglik masalalari.

2.4 Postmodern va yangi zamonaviy adabiyot

- Postmodernizm va yangi yo'nalishlar: Don Delillo, Tomas Pinchyan kabi yozuvchilar orqali XX asr o'rtalarida paydo bo'lgan postmodernizm davridagi adabiy yo'nalishlar.

- Multikulturmizm va jamiyat: Amerikaning ko'p millatli madaniyati va adabiyotdagi aks-sado, immigranlar va jamiyat.

3. Avstraliya adabiyoti

3.1 Klassik Avstraliya adabiyoti

- Janubiy dengiz adabiyoti va tarixiy hikoyalar: Avstraliya va Okeaniyada joylashgan adabiy asarlar, masalan, Tomas Kendal va boshqalar.

- Avstraliya yovvoyi tabiat va hayot tarzi tasviri: Bunyip va yerli avstraliyaliklar haqida yozilgan asarlar.

3.2 XIX asr Avstraliya adabiyoti

- Avstraliya she'riyati va hikoyachiligi: Adam Lindzey Gordon va Paten kabi yozuvchilar she'rlarida Avstraliya tabiati va an'analarning aks etishi.

- Avstraliya haqiqiyehiligi va o'ziga xosligi: XIX asrda realistik ruhdagi Avstraliya adabiyoti va bu yo'nalishda yozilgan asarlar.

3.3 Zamonaviy Avstraliya adabiyoti

- Yangi adabiy yo'nalishlar va mavzular: Patrik Uayt, Kolin Tsi va Janelle Daymond kabi yozuvchilarning Avstraliya hayoti, madaniyati, va muhojirlik haqidagi zamonaviy asarlari.

- Yerli va muhojir adabiyoti: Aboriginal yozuvchilar va boshqa muhojir yozuvchilar asarlari orqali Avstraliya adabiyotida irqchilik va jamiyat mavzularining aks etishi.

Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlarining adabiyoti inson tafakkurining rivoji, madaniyatlar o'zaro ta'siri va tarixiy o'zgarishlarni aks ettiradi. Ushbu dastur adabiyot orqali jamiyat va madaniy rivojlanishning turli jihatlarini o'rganishga, doktoranturaga kiruvchilarga bu boradagi chuqur bilimlarni egallashga imkon yaratadi.

10.00.04-YEVROPA, AMERIKA VA AVSTRALIYA XALQLARI TIL VA ADABIYOTI IXTISOSLIGI BO'YICHA DOKTORANTURAGA QABUL IMTIHONINI O'TKAZISHDA KO'ZDA TUTILGAN NAZORAT

SAVOLLARI:

I. Germaniya va Ingliz tillarining morfologik tuzilishini solishtiring.

2. Amerika ingliz tilining britan ingliz tilidan asosiy fonetik farqlari qanday?
3. Roman tillari qaysi tarixiy davrda va qanday jarayonlar orqali shakllangan?
4. Avstraliya ingliz tilida keng tarqalgan sleng so'zlari va ularning kelib chiqishi haqida gapiring.
5. Yevropa tillarining umumiy grammatika tizimini tahlil qiling.
6. Ingliz tilining Old ingliz davriga oid fonologik o'zgarishlari.
7. Til o'rganishda kognitiv tilshunoslikning ahamiyati.
8. Fransuz tilining boshqa roman tillaridan farqlari.
9. Yevropa tillaridagi gender ifodalari va ularning grammatikaviy tuzilmalarga ta'siri.
10. Ispan va Portugaliya tillarining tarixiy o'xshashliklari va farqlari.
11. Avstraliya aborigin tillari va ularning zamonaviy Avstraliya tiliga ta'siri.
12. Til o'zgarishi va til o'lishining lingvistik jarayonlari.
13. Bilingvizm va til siyosatining Amerika va Kanada misolidagi o'rganish usullari.
14. Kreol tillari va ularning paydo bo'lishi.
15. Yevropa tillarida sintaksisning rivojlanish jarayonlari.
16. XIX asr Yevropa romantizmi va uning asosiy vakillari.
17. Amerika adabiyotidagi postmodernizmning xususiyatlari.
18. Avstraliya adabiyotida tabiiy muhitning tasviri.
19. Fransuz adabiyotining modernistik davri.
20. Amerika romanining rivojlanish bosqichlari va mashhur yozuvchilar.
21. Yevropa va Amerika adabiyotidagi feministik g'oyalarning ifodalanishi.
22. Amerikaning afro-amerikalik yozuvchilari va ularning adabiy ijodi.
23. Avstraliyada mustamlakachilik davridagi adabiyot va uning o'ziga xosligi.
24. Ernest Xemingueyning ijodiy uslubi va Amerikaning realistik adabiyotiga ta'siri.
25. Markaziy Yevropa adabiyotidagi ekzistensializm.
26. Amerika va Yevropa adabiyotida antiutopiyalar.
27. Frans Kafka va adabiyotdagi absurditet nazariyasi.
28. Avstraliya zamonaviy adabiyotida identitet va milliy o'zlik masalalari.
29. Toni Morrisonning ijodida irq va gender mavzularining ifodalanishi.
30. Yevropa adabiyotida mit va folklomning tasviri.
31. Amerikaning modern adabiyotidagi individualizm va ijodiy erkinlik mavzusi.
32. Avstraliya aborigin adabiyotida an'anaviy eposning o'mi.
33. Fransiya simbolistlarining adabiyotdagi roli va ta'siri.
34. Amerika yangi adabiyotida urush va tinchlik mavzulari.
35. Yevropa klassik adabiyotining zamonaviy asarlarga ta'siri.
36. Yevropa madaniyatida renessansning ahamiyati.
37. Amerika madaniyatida hindular va afro-amerikaliklarning madaniy merosi.
38. Avstraliya madaniyatida ko'p millatli jamiyatning ifodalanishi.

39. Globalizatsiyaning Yevropa tillariga ta'siri.
40. Yevropa va Amerika san'atida modernizmning ifodasi.
41. Madaniy identifikatsiya va ingliz tilining global tarqalishi.
42. Amerika va Yevropa o'rtasidagi madaniy munosabatlarning rivojlanishi.
43. Avstraliya aborigen madaniyatida urf-odatlar va diniy tasavvurlar.
44. Ingliz tilining global til sifatidagi o'mi va madaniy ta'siri.
45. Yevropa va Amerika madaniyatidagi milliy stereotiplarning ifodasi.
46. Fransuz tili va madaniyatining xalqaro aloqalardagi roli.
47. Amerika madaniyatida populizmning adabiyot va san'atga ta'siri.
48. Yevropa va Amerika madaniyatlaridagi immigratsiya va integratsiya jarayonlari.
49. Avstraliya madaniyatida aborigen san'ati va musiqasining o'mi.
50. Yevropa va Amerika madaniyati o'rtasidagi zamonaviy munosabatlar.
51. Til o'rganish jarayonida kommunikativ yondashuv va uning ahamiyati.
52. Yevropa tillarida o'zlashtirma so'zlarning semantik jarayonlari.
53. Ingliz tilida nutqni talaffuz qilishdagi intonatsiyaning ahamiyati.
54. Amerika va Avstraliya ingliz tili o'qitish metodikalarini solishtiring.
55. Fransuz tilini o'rganishdagi asosiy muammolar va ulami bartaraf etish yo'llari.
56. Til o'rganishda audio-vizual metodlardan foydalanish samaradorligi.
57. Lingvistik tafakkur va Yevropa tillaridagi til strukturalari o'rtasidagi bog'liqlik.
58. Til o'rganishda boshqaruvli o'qitish va uning lingvistik natijalari.
59. Yevropa va Amerika tillaridagi qo'shni so'zlarning semantik o'zgarishlari.
60. Tilni o'qitishda avtomatlashtirilgan tizimlarning roli va kelajagi.
61. Ingliz tilining rivojlanish jarayoni va tarixiy o'zgarishlari.
62. Amerika ingliz tilining paydo bo'lishi va rivojlanishi.
63. Yevropa tillarining tarixiy sintezi va o'zaro ta'siri.
64. Roman tillarining tarixiy o'xshashliklari va ajralish jarayonlari.
65. Fransuz tilining lotin tilidan rivojlanishi.
66. Avstraliya ingliz tilining paydo bo'lishi va rivojlanish bosqichlari.
67. Slavyan tillari va Yevropa tillarining o'zaro ta'siri.
68. Ingliz tili grammatikasidagi tarixiy o'zgarishlar.
69. Amerika va Kanada ingliz tilidagi fonologik farqlanishlar.
70. Paralingvistik vositalarning Yevropa va Amerika tillarida qo'llanilishi.
71. Til va mimikaning lingvistik qoidalar bilan bog'liqligi.
72. Paralingvistik vositalar orqali ijtimoiy munosabatlarni ifodalash.
73. Amerikalik va Yevropaliklar o'rtasidagi paralingvistik farqlar.
74. Jismoniy imo-ishoralar va tilning o'zaro bog'liqligi.
75. Avstraliya madaniyatida jismoniy imo-ishoralar va ularning lingvistik ifodasi.
76. Nutq jarayonida intonatsiya va paralingvistik vositalarning roli.
77. Til o'rganish jarayonida jismoniy imo-ishoralarni qo'llash samaradorligi.

78. Yevropa tillarida paralingvistik vositalarning tarixi va rivojlanishi.
79. Madaniyat va nutq aktlarining tilshunoslikdagi o'mi.
80. Tilshunoslik va paralingvistika o'rtasidagi aloqadorlikni yoritib bering.

10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tillari va adabiyoti ixtisosligi bo'yicha imtihonni baholash mezonlari

Sinov topshirish shakli	Yozma
Ajratilgan vaqt	120 daqiqa
Savollar soni	5
Har bir savol uchun belgilangan ball	20
Maksimal ball	100
O'tish bali	60

90–100 (a'lo):

- barcha savollarga to'g'ri javoblar yozilgan bo'lsa;
- javobda rejada nazarda tutilmagan zamonaviy materiallardan foydalanilsa;
- nazariya va tushunchalar to'g'ri berilgan;
- materialni taqdim etishda ilmiy xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa, ilmiy taqdim etish mantiqiga rioya qilingan bo'lsa;
- agar javobda imlo yoki grammatik xatolar bo'lmasa.

70–89 (yaxshi):

- savollarga yozma javoblar to'g'ri, lekin o'quv rejasi talablari bilan chegaralangan bo'lsa;
  - javoblarda ilmiy asoslar buzilmagan;
  - yozma savolga javob berish mantiqi;
  - qonunni taqdim etishda xatolarga yo'l qo'yilmasa – qoidalar, nazariyalar va tushunchalar;
  - javobda imlo va grammatik xatolar bo'lmasa;
  - agar berilgan topshiriqlardan biriga to'liq javob yozilmagan bo'lsa.
- Mana matnning ko'rinishi:

60–69 (qoniqarli):

- savollarning uchdan ikki qismiga to'g'ri javob yozilsa;
- savollarga yozma javoblar yuzaki, lekin ba'zi xatolardan tashqari, umuman olganda to'g'ri;
- agar javob ba'zan taqdimot mantiqini buzsa;
- javobda nazariya, tushunchalar, tushunchalarni yoritishda ba'zi noaniqliklar bo'lsa;

- javobda imlo va grammatik xatolar mavjud bo'lsa.

0-59 (qoniqarsiz):

- savollarning uchdan ikki qismiga javob yozilmagan yoki javob umuman yozilmagan bo'lsa;
- savollarga javoblar noaniq yoki noto'g'ri bo'lsa;
- savollarga javoblar noaniq va mantiqiy chalkash bo'lsa;
- ilmiy xatolarga yo'l qo'yilganda;
- javob matnida imlo va grammatik xatolar mavjud bo'lsa.

TAVSIYA ETILAYOTGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 29 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.
4. Мирзиёев Ш. "Уверенно продолжим путь национального развития на новом этапе" ИПТД, Узбекистан, 2018.
5. Мирзиёев Ш. "Светлой и благополучной будет жизнь народа, имеющего благородные устремления и великие цели" ИПТД, Узбекистан, 2019.
6. Yusupov A.T. Oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar davlat attestatsiyasi (metodologik-uslubiy, normativ-xuquqiy va ilmiy-tashkiliy yunalishlari). Toshkent, 2013.
7. Bakoeva M., Muratova E., Ochilova M. English Literature. Tashkent, 2010.
8. English Literature from the 19th century through today, edited by J.E. Luebering. p. cm. – (The Britannica guide to world literature) by Britannica Educational Publishing. New York, 2011.
9. English Literature from the Restoration through the Romantic Period, edited by J.E. Luebering. – 1st p. cm. – (The Britannica guide to world literature) by Britannica Educational Publishing. New York, 2011.
10. Richard Gray. A History of American Literature. Third edition. Blackwell Publishers Ltd. UK, 2012.
11. Yokubov J. Kategoriya modalnosti v raznosistemnyx yazykax. – T.: 2011.
12. Bakieva G.X. Aktualnye problemy teorii grammatiki angliyskogo yazyka. – T.: 2011.
13. Bailey R.W. Images of English: A Cultural History of the Language. Cambridge University Press, 1992.
14. Baugh A.C., Cable T. A History of the English Language. Routledge, 2012.
15. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press, 2003.
16. Fromkin V., Rodman R., Hyams N. An Introduction to Language. Cengage Learning, 2017.
17. Wardhaugh R. An Introduction to Sociolinguistics. Wiley-Blackwell, 2010.
18. Finegan E. Language: Its Structure and Use. Cengage Learning, 2014.
19. Trudgill P. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society. Penguin, 2000.
20. Eckert P., McConnell-Ginet S. Language and Gender. Cambridge University Press, 2013.

21. Cameron D. *Working with Spoken Discourse*. SAGE Publications, 2001.
22. Fairclough N. *Language and Power*. Longman, 1989.
23. Derrida J. *Writing and Difference*. University of Chicago Press, 1978.
24. Barthes R. *Mythologies*. Hill and Wang, 1972.
25. Foucault M. *The Archaeology of Knowledge*. Pantheon Books, 1972.
26. Bhabha H.K. *The Location of Culture*. Routledge, 1994.
27. Said E. *Orientalism*. Pantheon Books, 1978.
28. Butler J. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge, 1990.
29. Spivak G.C. *In Other Worlds: Essays in Cultural Politics*. Routledge, 1987.
30. Hooks B. *Feminist Theory: From Margin to Center*. South End Press, 1984.
31. Joyce J. *A Portrait of the Artist as a Young Man*. Penguin Books, 2000.
32. Hemingway E. *The Old Man and the Sea*. Scribner, 1952.
33. Kafka F. *The Metamorphosis and Other Stories*. Dover Publications, 1996.
34. Morrison T. *Beloved*. Vintage International, 2004.
35. King T. *The Inconvenient Indian: A Curious Account of Native People in North America*. University of Minnesota Press, 2013.
36. Thiong'o N.W. *Decolonising the Mind: The Politics of Language in African Literature*. Heinemann, 1986.
37. Achebe C. *Things Fall Apart*. Penguin Books, 1994.
38. Alvarez A. *The Savage God: A Study of Suicide*. W.W. Norton & Company, 1990.
39. Faulkner W. *The Sound and the Fury*. Vintage Books, 1990.
40. Hawthorne N. *The Scarlet Letter*. Penguin Classics, 2003.
41. Melville H. *Moby-Dick*. Penguin Classics, 2003.
42. Salinger J.D. *The Catcher in the Rye*. Little, Brown and Company, 1951.
43. Fitzgerald F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner, 2004.
44. Steinbeck J. *The Grapes of Wrath*. Penguin Books, 2006.
45. Coetzee J.M. *Disgrace*. Penguin Books, 1999.
46. Camus A. *The Stranger*. Vintage International, 1989.
47. Orwell G. 1984. Harvill Secker, 2008.